

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2020 року

**Опитування проводилося до
встановлення карантинних заходів**

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в I кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Керівники підприємств Закарпатської області в I кварталі 2020 року прогнозували незмінні обсяги виробництва товарів і послуг в Україні та перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозувався низький рівень інфляції та уповільнення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівниками підприємств області очікувалося:

- **збереження обсягів виробництва товарів та послуг на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 54.5%) (графік 1), у цілому по Україні очікується зростання – 10.4%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 90.9% респондентів очікували зростання цін не більше ніж на 6.0%, у цілому по Україні – 68.5%. **Головними чинниками інфляції** респонденти назвали витрати на виробництво та доходи населення (графік 2);
- **уповільнення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 54.5% респондентів (у попередньому кварталі – 63.6%), у цілому по Україні – 65.2%;
- **фінансово-економічний стан підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 36.4%). У цілому по Україні очікувалося поліпшення фінансово-економічного стану підприємств: баланс відповідей – 16.9% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – 45.5%), у цілому по Україні очікувалося зростання – 23.0% (таблиця). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку продовжать зростати високими темпами: баланс відповідей – 60.0%, у цілому по Україні – 17.5%;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 20.0% та 30.0% відповідно (у IV кварталі 2019 року – 20.0% та 36.4% відповідно). У цілому по Україні очікувалося зростання інвестиційних видатків нижчими темпами: баланси відповідей – 2.4% та 14.1% відповідно;
- **суттєве скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 54.5% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.9%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 54.5% і 36.4% відповідно (у попередньому кварталі – 81.8% і 54.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (відзначили 45.5% опитаних). Відчутно посилюється вплив цін на світових ринках (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 54.5% та 72.7% відповідно (у попередньому кварталі – 63.6% та 81.8% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали недостатній попит. Високо оцінено також вплив браку кваліфікованих працівників та обмеженості виробничих потужностей (графік 5).

Зросли очікування підприємств області щодо збільшення потреб у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник для залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

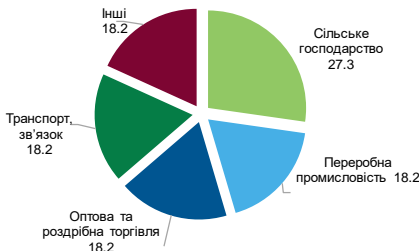
Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 9.1%), у цілому по Україні оцінки позитивні – 9.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (у IV кварталі 2019 року – 0.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2019 року – 27.3%).

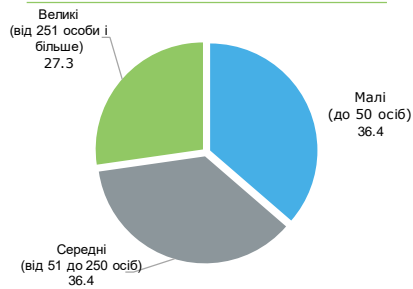
¹ Опитування проводилося до встановлення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

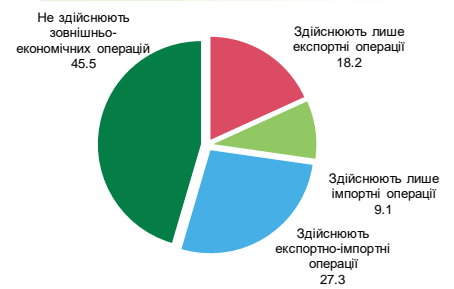
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

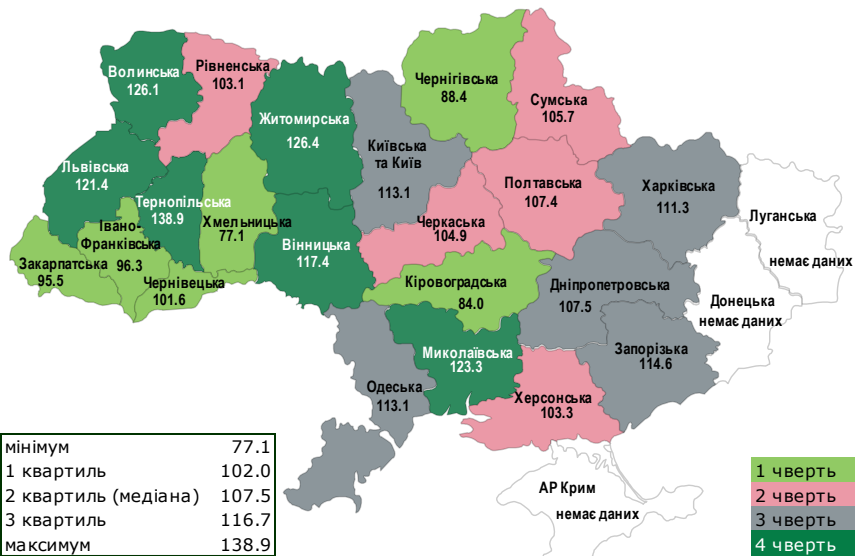

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 04 лютого – 03 березня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

мінімум	77.1
1 квартиль	102.0
2 квартиль (медіана)	107.5
3 квартиль	116.7
максимум	138.9

Україна в цілому 110.5

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

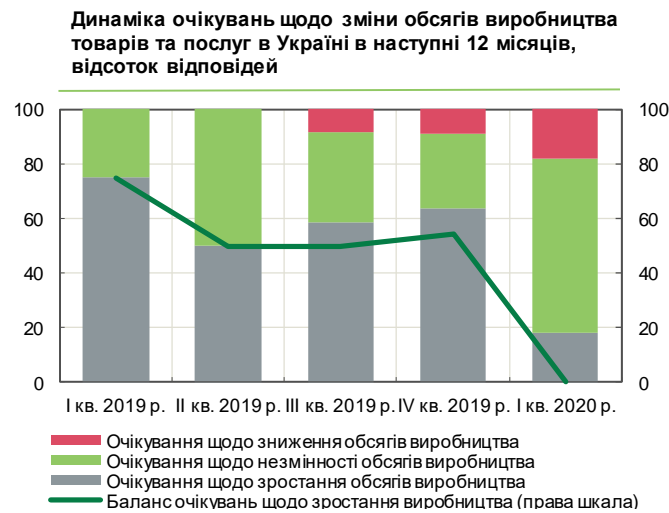
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	50.0	16.7	25.0	36.4	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	41.7	8.3	8.3	45.5	-18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.1	0.0	18.2	20.0	20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	45.5	8.3	18.2	36.4	30.0
кількості працівників	0.0	-25.0	8.3	0.0	-54.5

² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

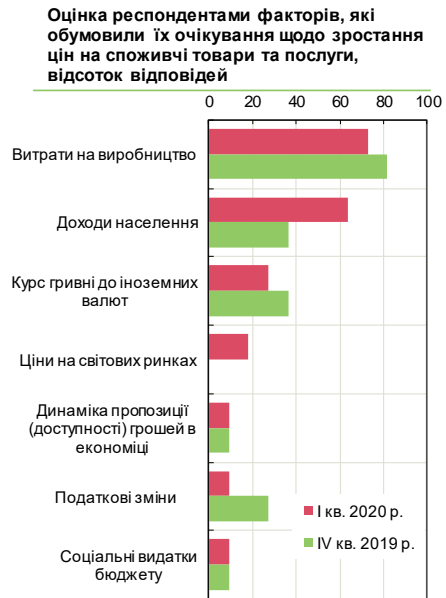
³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

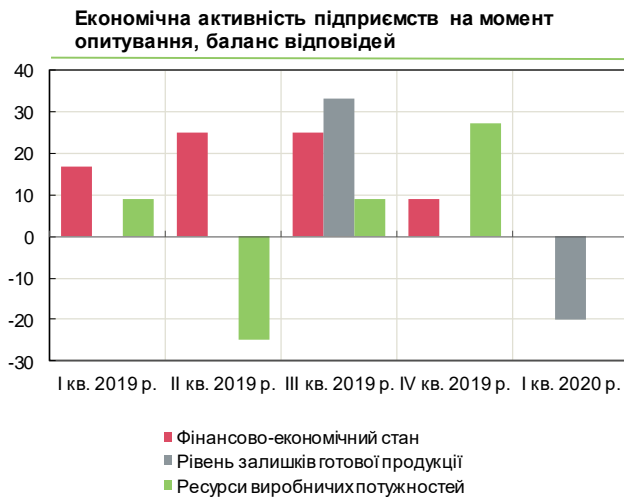
Графік 1

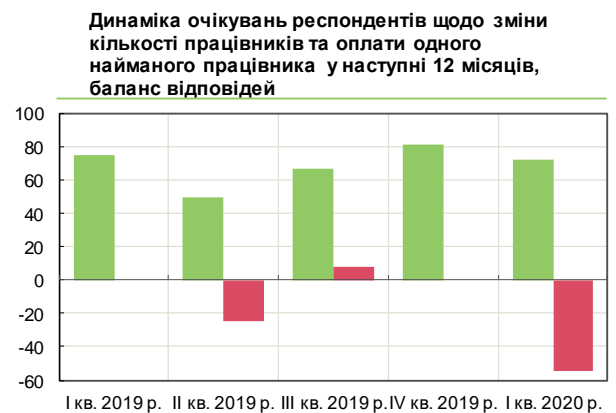
Графік 2

Графік 3

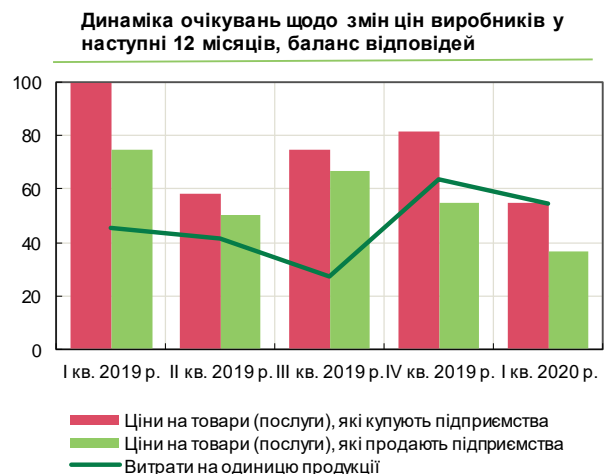
Графік 4

Графік 5

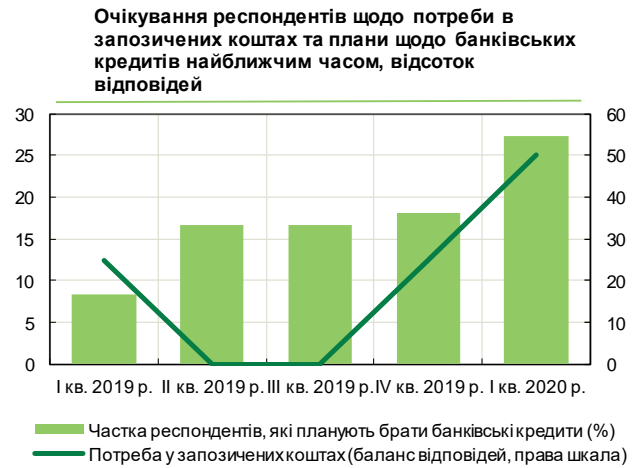
Графік 6

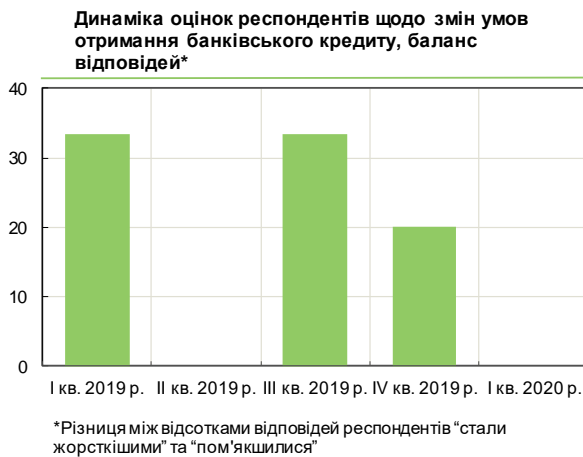
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

